

Сақтандырудың үлгі шарттары

Осы үлгі шарттарымен (бұдан әрі –Шарттар) «Сентрас Иншуранс «Сақтандыру Компаниясы» Акционерлік қоғамы (бұдан әрі – Сақтандырушы) Сақтанушыға Сақтанушыны сақтандырушы әзірлеген бір жақты тәртіппен (қосылу шарты) Шарттарға қосу және Сақтандырушының Сақтанушыға сақтандыру полисін электрондық нысанда (бұдан әрі-Сақтандыру полисі) ресімдеуі арқылы сақтандыру шартын жасасуды ұсынады.

Сақтанушы сақтандыру сыйақысын төлеуге міндеттенеді, ал Сақтандырушы сақтандыру жағдайы басталған кезде Пайда алушыға сақтандыру сомасы (Сақтандырушының жауапкершілік лимиті) шегінде сақтандыру шартында белгіленген тәртіппен және мерзімде сақтандыру төлемін жүзеге асыруға міндеттенеді. Шарттар «Сентрас Иншуранс «Сақтандыру Компаниясы» АҚ мүлікті ерікті сақтандыру Ережелерінің негізінде, «Сентрас Иншуранс «Сақтандыру Компаниясы» АҚ азаматтық-құқықтық жауапкершілікті ерікті сақтандыру Ережелерінің негізінде, «Сентрас Иншуранс «Сақтандыру Компаниясы» АҚ басқа да қаржы шығындарынан сақтандыру Ережелерінің негізінде әзірленді.

1 БӨЛІМ. ҚОЛДАНЫЛАТЫН ҰҒЫМДАР МЕН АНЫҚТАМАЛАР

Лаңкестік акті - егер бұл әрекеттер қоғамдық қауіпсіздікті бұзу, халықты үрейлендіру, Қазақстан Республикасы мемлекеттік органдарының, шет мемлекеттің немесе халықаралық ұйымның шешімдер қабылдауына ықпал ету, соғысқа арандату не халықаралық қатынастарды шиеленістіру мақсатында жасалса, адамдардың қаза болу, елеулі мүліктік залал келтіру не өзге де қоғамға қауіпті зардаптардың туындау қаупін туғызатын жарылыс, өрт қою немесе өзге де іс-әрекеттер жасау.

Амортизация -пайдалану салдарынан, сондай-ақ технологиялық ресурсты өндіру нәтижесінде оның табиғи және моральдық тозуы нәтижесінде объектінің бастапқы құнының төмендеуі және объектінің құнына пайыздық қатынаста есептеледі.

Боран - 15 м / сек жылдамдықпен ұзақ және күшті жел.

Вандализм - мүлікті жазулармен немесе суреттермен, немесе қоғамдық имандылықты қорлайтын өзге де әрекеттермен қорлау.

Жарылыс - қысымның немесе соққы толқынының пайда болуына әкеп соғатын, жанумен, ұшқынның пайда болуымен, сынықтардың (сынықтардың) ұшуымен, жұмыс жүргізуге қабілетті газдардың немесе будардың бөлінуімен бірге жүретін, зат жағдайының жылдам физикалық-химиялық өзгеруімен байланысты қысқа уақыт аралығында энергияны бөлу процесі.

Пайда алушы - сақтандыру шартына сәйкес сақтандыру төлемін алушы болып табылатын тұлға.

Тонау - мүлікті ашық ұрлау.

Бұршақ - әртүрлі диаметрлі мұз түзілімдері түрінде түсетін атмосфералық жауын-шашынның бір түрі.

Көктайғақ – бұл жаңбыр немесе тұман тамшыларының қатуы нәтижесінде ғимараттар мен құрылыстардың ашық бөліктерінде мұз қабатының пайда болуынан туындаған дүлей гидрометеорологиялық құбылыс (шөгудің диаметрі 20 мм астам).

Жылжымалы (үй) мүлік - Сақтанушыға (Сақтандырылушыға, Пайда алушыға) және/немесе оның отбасы мүшелеріне тиесілі, ерекше (мәдени, көркем, тарихи және т.б.) құндылығы жоқ жиһаз, теле -, аудио - және бейнеаппаратура, тұрмыстық және есептеу техникасы, музыкалық аспаптар.

Мүліктің нақты құны - нарықтық құны, баланстық (бастапқы, қалдық) құны, шарт, келісімшарт бойынша құны, бағалау құны негізге алына отырып айқындалады.

Тұрғын жылжымайтын мүлік - тұрақты тұруға арналған және пайдаланылатын, тұрғын үйдің тұрғын алаңын да, тұрғын емес алаңын да қамтитын және белгіленген санитарлық-эпидемиологиялық, техникалық және басқа да міндетті талаптарға сай келетін жеке тұрғын үй-жай (пәтер). «Пәтер» деп көп пәтерлі үйдегі жалпы пайдаланудағы үй-жайларға тікелей кіру мүмкіндігін қамтамасыз ететін және азаматтардың осындай оқшауланған үй-жайда тұруына байланысты тұрмыстық және өзге де қажеттіліктерді қанағаттандыруға арналған құрылымдық оқшауланған үй-жай түсініледі.

Тұрғын жылжымайтын мүлік мыналарды қамтиды::

а) **құрылымдық элементтер**-қабырғалар, қалқалар, аражабындар, тұрақты орнатылған сатылар және балкондардың қоршаулары (лоджиялар);

б) **ішкі әрлеу** - ішкі сылақ, сырлау және әрлеу жұмыстарының барлық түрлері, оның ішінде жапсыру жұмыстары; едендік, қабырғалық және төбелік жабындардың әр түрлі түрлері (оның ішінде жылу-, гидро-, шу оқшаулаудың техникалық қабаттары), сән элементтері (жапсырылып мәнерлеу, еденкемер, дарбазалар, ернеулер, жақтау маңдайшасы), есіктер (кіру, балкон, бөлме аралық), терезелер (оның ішінде балкондар мен лоджияларды шынылау), құрылымдық кіріктірілген шкафтар мен антресольдер (балкондар мен лоджияларды бір немесе бірнеше өз қабырғалары бар).

в) **инженерлік жабдық** – электрмен жабдықтау жүйесі (электр кабельдерін, сымдарды, есептеуіштерді және т.б. қоса алғанда), төмен тоқты коммуникациялар (телефондық, телевизиялық, компьютерлік кабель, антенналық сым, өрт, күзет дабылы және т. б.); сумен жабдықтау, кәріз, желдету, ауа баптау, жылыту, газбен жабдықтау жүйелері, сантехникалық жабдықтар.

Сумен жабдықтау, кәріз, жылу беру, газбен жабдықтау және ауа баптау жүйелеріне есептеуіштер, крандар, шұралар, бактар, радиаторлар сияқты құбырлар, қораптар және олармен тұрақты қосылған аппараттар мен аспаптар жатады. Сантехникалық жабдыққа: ванналар, раковиналар, унитаздар, биде, себезгі кабиналары және т.б. жатады.

Сақтандырылушы - оған қатысты сақтандыру жүзеге асырылатын, заңға, өзге де құқықтық актіге немесе шартқа

негізделген сақтандырылған мүлікті сақтауға мүддесі бар іс-әрекетке қабілетті жеке тұлға.

Күші 4 балдан асатын жер сілкінісі - жер қойнауында болып жатқан, жер асты дүмпулері мен жер бетінің тербелістері ілесе жүретін табиғи процестердің нәтижесі.

Бұзып ұрлау - мүлікті жасырын ұрлау.

Қар көшкіні - тау баурайларынан түсетін немесе сырғитын, жылдамдығы 20 м/сек астам қар массасы.

Нөсер - жаңбыр немесе қар түрінде (12 сағат ішінде 20 мм астам қарқындылығы бар) қысқа мерзімді атмосфералық жауын – шашыннан туындаған апатты гидрометеорологиялық құбылыс.

Су тасқыны - өзенде, көлде, теңізде немесе басқа да табиғи немесе жасанды су айдындарында судың көтерілуі нәтижесінде, қардың қарқынды еруінен, жауын-шашынның көп түсуінен, судың жел айдалуынан, мұз кептелісінен, бөгеттер мен тоғандардың бұзылуынан, судың қалыпты ағуына кедергі келтіретін тау жыныстарының арнасына құлаудан туындаған аумақты күтпеген су басу.

Опырылу, тастың құлауы – орнықтылықты жоғалту нәтижесінде тау жыныстарының кенеттен құлауы; тастарды тау баурайларынан домалату.

Сырғыма - топырақ массасының өз ауырлығының әсерінен төмен қарай жылжу.

Сумен зақымдалу - апат (қирау) нәтижесінде Сақтандыру полисінде көрсетілген пәтердегі ішкі суағар жүйесінен, сумен жабдықтау, жылыту, кәрізден, Сақтандыру полисінде көрсетілген пәтердегі кір жуатын, ыдыс жуатын машиналар немесе аквариумдардан шыққан сондай-ақ Сақтанушыға (Пайда алушыға) тиесілі емес үй-жайлардан келген сұйықтықтардың сақтандырылған мүлікке әсері.

Өрт - отты жағуға және ұстап тұруға арналған арнайы орындардан тыс пайда болған немесе осы орындардан тыс шыққан, өз бетімен таратуға қабілетті және материалдық залал келтіретін бақыланбайтын жану.

Үшінші тұлғалардың құқыққа қарсы әрекеттері - Қазақстан Республикасының Қылмыстық кодексіне сәйкес сараланған вандализм, бұзақылық, тонау немесе қарақшылық, мүлікті қасақана жою немесе бүлдіру.

Топырақтың шөгугі - табиғи құбылыстар, оның ішінде карст дөңестерінің құлауы, шымтезек және т. б. шөгінділерінің жануы нәтижесінде жердің табиғи қуыстары мен жыныстағы жарықтар үстінде топырақтың шөгугі.

Қарақшылық - шабуылға ұшыраған адамның өміріне немесе денсаулығына қауіпті зорлық-зомбылықпен немесе осындай зорлық-зомбылықты тікелей қолданамын деп қорқытумен ұштасқан мүлікті ұрлау мақсатында шабуыл жасау.

Сел - су тасқыны салдарынан немесе қарқанды қар еруінен тау өзендерінің арналарында кенеттен пайда болатын батпақты немесе балшық тас ағындары.

Қатты қар жаууы - бұл қардың қарқынды ұзақ түсуі (12 сағат ішінде 20 мм астам қарқындылығы бар) салдарынан болған апаттық гидрометеорологиялық құбылыс.

Құйын-найзағай бұлғта пайда болатын және төмен тарайтын, тез айналатын ауадан, ылғал бөлшектерінен, құмнан, шаңнан және басқа да жүзінділерден және айналу жылдамдығы 50 м/сек астам болатын атмосфералық құйын.

Табиғи зілзалалар – олардың әсері Сақтандырылушыға меншік құқығында тиесілі жылжымайтын тұрғын мүліктің зақымдануына және/немесе жойылуына әкеп соққан табиғи күштердің кенеттен, еңсерілмейтін көріністері. Оларға төменде аталған табиғи құбылыстарды да жатқызуға болады:

а) күші 4 балдан асатын жер сілкінісі;

б) су тасқыны;

в) боран, дауыл, құйын, цунами;

г) шөгінді, топырақтың шөгугі, опырылу, тастың опырылу, көшкін, сел;

д) нөсер, қатты қар, бұршақ, көктайғақ.

Басқа объектілермен (заттармен) соқтығысу – метеориттермен, көлік құралдарымен (оның ішінде ұшу аппараттарымен), ғарыш және құрылыс техникасы құралдарымен, аспаптар мен айлабұйымдармен, олардың құрылымдық элементтерімен немесе сынықтарымен, ағаштармен, қар-мұз массаларымен, құрылымдық элементтермен немесе бұзылған машиналар мен жабдықтардың, беріліс құрылғыларының, ғимараттар мен құрылыстардың сынықтарымен соқтығысу. Сақтандырылған мүліктің зақымдануы ағаштардың, қар-мұз массаларының құлауы, қиратушы ғимараттар мен құрылыстардың сынықтарымен соқтығысу нәтижесінде болса, егер аталған объектілер Сақтанушыға (Пайда алушыға) тиесілі емес аумақта болса және олардың құлауы немесе қирауы нәтижесінде Сақтанушының (Пайда алушының) аумағына кірсе, сақтандыру жағдайы деп танылады. Егер аталған оқиғалар табиғи зілзаланың салдарынан болса, онда материалдық залал келтірген объектінің қайда болуына қарамастан оқиға сақтандыру жағдайы болып табылады.

Сақтандыру жағдайы – басталған кезде сақтандыру шарты сақтандыру төлемін жүзеге асыруды көздейтін оқиға.

Үшінші тұлғалар - Сақтанушының (Сақтандырылушының) отбасы мүшелері болып табылмайтын, Сақтанушымен (мүлікті сақтандыру бойынша Пайда алушымен) бірге тұрмайтын, онымен бірлескен шаруашылық жүргізбейтін, пәтерде тіркелмеген немесе меншік құқығында немесе өзге де заңды құқығында пәтері жоқ (оның ішінде одан сақтандырылған тұрғын жылжымайтын мүлікті жалдамайтын) тұлғалар.

Найзағайдың соққысы - разряд тоғы мүлік арқылы өтетін және мүлікке термиялық, механикалық немесе электрлік әсер ететін найзағайдың электрлік разряды.

Дауыл - 30 м/сек жылдамдығымен ұзақ және күшті жел.

Франшиза - Сақтандырушыны белгілі бір мөлшерден аспайтын залалды өтеуден босатуды көздейтін сақтандыру шартының шарты. Сақтандыру сомасына пайызбен немесе абсолюттік мөлшерде белгіленеді. Шартсыз франшиза кезінде залал барлық жағдайларда белгіленген франшиза шегеріле отырып өтеледі.

Цунами - жер сілкінісі, көшкіндер және жанартаудың атқылауы кезінде теңіз түбінің учаскелерінің жылжуынан

туындаған үлкен биіктіктегі (бірнеше ондаған метрге дейін) теңіз толқындары.

2 БӨЛІМ. САҚТАНДЫРУ ОБЪЕКТІСІ

А секциясы

2.1. Сақтандыру объектісі мүлікті иеленуге, пайдалануға, оған билік етуге байланысты, зақымдалу, жою салдарынан оған залал келтірілген кезде Сақтандырылушының Қазақстан Республикасының заңнамасына қайшы келмейтін мүліктік мүдделері болып табылады.

Осы шарттар шеңберінде сақтандыруға келесілер қабылданады:

Тұрғын жылжымайтын мүлік - тұрақты тұруға арналған және пайдаланылатын, тұрғын үйдің тұрғын алаңын да, тұрғын емес алаңын да қамтитын және белгіленген санитарлық-эпидемиологиялық, техникалық және басқа да міндетті талаптарға сай келетін жеке тұрғын үй-жай (пәтер). «Пәтер» деп көп пәтерлі үйдегі жалпы пайдаланудағы үй-жайларға тікелей кіру мүмкіндігін қамтамасыз ететін және азаматтардың осындай оқшауланған үй-жайда тұруына байланысты тұрмыстық және өзге де қажеттіліктерді қанағаттандыруға арналған құрылымдық оқшауланған үй-жай түсініледі.

Тұрғын жылжымайтын мүлік мыналарды қамтиды::

а) құрылымдық элементтер-қабырғалар, қалқалар, аражабындар, тұрақты орнатылған сатылар және балкондардың қоршаулары (лоджиялар);

б) ішкі әрлеу - ішкі сылақ, сырлау және әрлеу жұмыстарының барлық түрлері, оның ішінде жапсыру жұмыстары; едендік, қабырғалық және төбелік жабындардың әр түрлі түрлері (оның ішінде жылу-, гидро-, шу оқшаулаудың техникалық қабаттары), сән элементтері (жапсырылып мәнерлеу, еденкемер, дарбазалар, ернеулер, жақтау маңдайшасы), есіктер (кіру, балкон, бөлме аралық), терезелер (оның ішінде балкондар мен лоджияларды шынылау), құрылымдық кіріктірілген шкафтар мен антресольдер (балкондар мен лоджияларды бір немесе бірнеше өз қабырғалары бар).

в) инженерлік жабдық – электрмен жабдықтау жүйесі (электр кабельдерін, сымдарды, есептеуіштерді және т.б. қоса алғанда), төмен тоқты коммуникациялар (телефондық, телевизиялық, компьютерлік кабель, антенналық сым, өрт, күзет дабылы және т. б.); сумен жабдықтау, кәріз, желдету, ауа баптау, жылыту, газбен жабдықтау жүйелері, сантехникалық жабдықтар.

Сумен жабдықтау, кәріз, жылу беру, газбен жабдықтау және ауа баптау жүйелеріне есептеуіштер, крандар, шұралар, бактар, радиаторлар сияқты құбырлар, қораптар және олармен тұрақты қосылған аппараттар мен аспаптар жатады.

Сантехникалық жабдыққа: ванналар, раковиналар, унитаздар, биде, себезгі кабиналары және т.б. жатады.

Жылжымалы (үй) мүлік - Сақтанушыға (Сақтандырылушыға, Пайда алушыға) және/немесе оның отбасы мүшелеріне тиесілі, ерекше (мәдени, көркем, тарихи және т.б.) құндылығы жоқ жиһаз, теле -, аудио - және бейнеаппаратура, тұрмыстық және есептеу техникасы, музыкалық аспаптар.

Б секциясы

2.2. Жылжымайтын тұрғын мүлікті пайдалану кезінде үшінші тұлғалардың (көршілердің) мүлкіне келтірілген зиянды өтеу бойынша сақтадырылушының азаматтық-құқықтық жауапкершілігінің (бұдан әрі – АҚЖ) басталуына байланысты Қазақстан Республикасының заңнамасына қайшы келмейтін мүліктік мүдделері.

В секциясы

2.3. Сақтандырылушының сақтандыру жағдайының орын алуынан туындаған залалдардың туындауына байланысты Қазақстан Республикасының заңнамасына қайшы келмейтін мүліктік мүдделері сақтандыру объектісі болып табылады.

3 БӨЛІМ. САҚТАНДЫРУ ЖАҒДАЙЫ

А секциясы

3.1. Келесі оқиғалар немесе әрекеттер нәтижесінде сақтандырылған мүліктің жоғалуы (жойылуы) немесе зақымдануы:

- 1) өрт, найзағай соққысы;
- 2) тұрмыстық мақсатта пайдаланылатын газдың жарылысы;
- 3) су құбыры, кәріз, жылыту немесе өртке қарсы жүйелер апатының салдарынан болған сумен зақымдануы, көрші үй-жайлардан судың өтуі, сондай-ақ өрт сөндіру салдары;
- 4) үшінші тұлғалардың құқыққа қарсы іс-әрекеттері, атап айтқанда: вандализм, бұзақылық, бұзып ұрлау, тонау немесе қарақшылық, мүлікті қасақана жою немесе бүлдіру;
- 5) дүлей зілзалалар;
- 6) басқа объектілермен (заттармен) соқтығысу;
- 7) лаңкестік актісі.

Б секциясы

3.2. Сақтандыру жағдайы басталу фактісі болып сақтандыру бойынша сақтандырылған мүлкіне келтірілген зиянды өтеу үшінші тұлғалардың (көршілердің) пайдалану кезінде сақтандырылған тұрғын жылжымайтын мүлік. Сақтандырылған тұлғаның АҚЖ әкеп соққан оқиғалардың себептері үшінші тұлғалардың (көршілердің) мүлкін қасақана зақымдау болып табылады:

- 1) өрт;
- 2) взрыва газа, употребляемого в бытовых целях;
- 3) су құбыры, кәріз, жылыту немесе өртке қарсы жүйелер апатының, көрші үй-жайларға судың кіруінің, сондай-ақ өрт сөндіру салдарларының салдарынан болған сумен зақымдануы.

В секциясы

3.3. Сақтандырушымен алдын ала келісілген, а секциясы бойынша сақтандыру жағдайы нәтижесінде туындаған оның

негізделген шығындарынан аспайтын мөлшердегі сақтандырылушының шығындары:

- 1) пәтерді тазалауға арналған шығыстар – тұрғын үй жылжымайтын мүлік аумағын тұрақты тұруға жарамды күйге келтіру үшін сақтандыру жағдайынан кейін жүзеге асырылуы тиіс, белгіленген санитарлық-эпидемиологиялық, техникалық және басқа да міндетті талаптарға сай келетін шығындар;
- 2) аумақты тазарту жөніндегі шығыстар - тұрғын үй жылжымайтын мүлік аумағын қалпына келтіру жұмыстарын жүргізу үшін жарамды күйге келтіру үшін сақтандыру жағдайынан кейін жүзеге асырылуы тиіс шығындар;
- 3) уақытша тұруға арналған шығыстар – сақтандыру жағдайы басталғаннан кейінгі кезеңге ұқсас пәтерді жалға алуға жұмсалған шығындар, бірақ күнтізбелік он күннен аспайтын;
- 4) құлыптар мен кілттерді ауыстыруға арналған шығыстар - бұзумен ұрлық нәтижесінде сақтандыру жағдайы басталғаннан кейін кіру есігінің құлын ауыстыруға жұмсалған шығындар, оларға мыналар кіреді:
 - а) ескі құлыпты бөлшектеу;
 - б) құлып;
 - в) құлып ұяшығын дайындау;
 - г) есік қорабының бұрышына және есіктің қарама-қарсы жармасына бекіту планкасын кесу немесе ауыстыру.

4 БӨЛІМ. САҚТАНДЫРУ ЖАҒДАЙЛАРЫНАН ШЫҒАРУ

4.1. Сақтандырылған мүліктің жоғалуы (жойылуы), зақымдануы, үшінші тұлғаларға (көршілеріне) зиян келтіргені үшін Сақтанушының (Сақтандырылушының) азаматтық-құқықтық жауапкершілігінің туындауы және/немесе Сақтанушының (Сақтандырылушының) залалдарының туындауы сақтандыру жағдайы болып табылмайды, егер көрсетілген оқиғалар нәтижесі келесідей болса:

- 1) әскери іс-қимылдардың немесе әскери іс-шаралардың және олардың салдарларының кез келген түрі, азаматтық толқулар, ереуілдер, бүліктер, локауттар, тәркілеу, реквизициялау, жұмысты үзу, тыйым салу, азаматтық немесе әскери билік орындарының өкімі бойынша мүлікті жою немесе зақымдау, мәжбүрлеп мемлекет меншігіне алу, төтенше немесе ерекше жағдайды енгізу, бүлікшілік, бүлік, мемлекеттік төңкеріс, қастандық, көтеріліс, революция;
- 1) жарылмаған снарядтарды залалсыздандыру жөніндегі арнайы іс-шараларды өткізгеннен кейін қалған әскери снарядтардың, миналардың, торпедалардың, бомбалардың және басқа да соғыс құралдарының әсері;
- 2) сақтандыру аумағын сақтандыру шартын жасасқан сәтке дейін дүлей зілзала аймағы деп жарияланған кезде дүлей зілзалалар;
- 3) ядролық энергияның кез келген нысандағы әсері, радиация немесе радиоактивтік зақымдану;
- 4) кез келген мемлекеттік тұлғаның немесе мемлекеттік билік органдарының бұйрығы бойынша сақтандырылған мүлікке кез келген тыйым салу, алып қою, тәркілеу, реквизициялау немесе жою;
- 5) сақтандыру шартын жасасу кезінде Сақтанушыға (Сақтандырылушыға/Пайда алушыға) белгілі болған ақаулар;
- 6) Сақтанушының (Сақтандырылушының/Пайда алушының) не онымен бірге тұратын қызметкерлердің немесе онымен бірлескен шаруашылық жүргізетін не одан тұрғын жылжымайтын мүлікті жалға алған адамдардың қасақана іс-әрекеттері;

Сақтанушының (Сақтандырылушының/Пайда алушының) оның өкілдерінің, егер аталған тұлға (тұлғалар) өз іс-әрекетінің (әрекетсіздігінің) қаупін сезсе, оның іс-әрекеттерінің нәтижесінде залал келтіру мүмкіндігін алдын ала білсе және қасақана зиян келтіруге жол берсе немесе қаласа, не оған немқұрайлы қараса, бұл аталғандар «Қасақана іс-әрекеттер» деп түсініледі.

- 7) Сақтанушының (Сақтандырылушының/Пайда алушының) Қазақстан Республикасының заңнамалық актілерінде белгіленген тәртіппен сақтандыру жағдайымен себептік байланыстағы қасақана қылмыстық немесе әкімшілік құқық бұзушылықтар деп танылған іс-әрекеттері;
- 8) Сақтанушының (Сақтандырылушының/Пайда алушының) не оның қызметкерлерінің немесе онымен бірге тұратын немесе онымен бірлескен шаруашылық жүргізетін не одан тұрғын жылжымайтын мүлікті жалға алған адамдардың алкогольден, уытқұмарлықтан немесе есірткіден мас күйінде жасалған іс-әрекеттері;
- 9) Сақтанушының (Сақтандырылушының/Пайда алушының) немесе онымен бірге тұратын немесе онымен бірлескен шаруашылық жүргізетін не одан тұрғын жылжымайтын мүлікті жалға алған, Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес әрекетке қабілетсіз немесе әрекет қабілеті шектеулі деп танылған адамдардың іс-әрекеттері;
- 10) Сақтанушының сақтандыру ережелерінде және сақтандыру шартында көзделген міндеттерді сақтамауы.

Сақтандыру полисінің А секциясына қатысты ерекше ерекшеліктер.

4.2. Тараптар сақтандыру шартын жасасудың маңызды шарты Сақтандырушының сақтандыруға қабылдамауы және мүлікке таратылмайтыны туралы өзара келісімге келді:

- а) сақтандыру шартында көрсетілмеген;
- б) келесі санаттарға түсетін:
 - 1) тез тұтанатын, жарылғыш заттар мен ату жарактары;
 - 2) тамақ өнімдері, спирттік ішімдіктер және темекі бұйымдары, дәрілік заттар, парфюмерлік-косметикалық бұйымдар;
 - 3) үй және ауыл шаруашылығы жануарлары, балықтар, құстар және т. б.;
 - 4) көшеттер, жасыл желектер;
 - 1) қорлар, құймалар, дайын бұйымдар түріндегі бағалы металдар;
 - 2) жиектемесіз қымбат бағалы және жартылай қымбат бағалы тастар;
 - 3) қымбат бағалы металдардан, қымбат бағалы, жартылай бағалы және жасанды (түсті) тастардан жасалған бұйымдар;
 - 4) бағалы қағаздар, оның ішінде акциялар, облигациялар, сақтандыру полистері, жинақ кітапшалары, банк чектері;

- 5) бухгалтерлік және іскерлік кітаптар, актілер, сызбалар, жоспарлар, есептер, картотекалар және өзге де құжаттар;
 - 6) Қазақстан Республикасының ұлттық валютасындағы және шетел валютасындағы қолма-қол ақша;
 - 7) банктік карталар;
 - 8) сирек кездесетін кітаптар, қолжазбалар, тарихи және мәдени құндылығы бар өзге де құжаттар;
 - 9) бейнелеу және сәндік-қолданбалы өнер заттары;
 - 10) көне және антиквариат заттары;
 - 11) компьютерлік және ұқсас жүйелердің техникалық ақпарат тасығыштары, атап айтқанда магниттік үлдірлер мен кассеталар, магниттік дискілер, жад блоктары және басқа да электрондық ақпарат тасығыштары;
 - 12) үлгілер, макеттер, көрнекі құралдар, үлгілер, формалар, прототиптер және көрме экспонаттары және т. б.;
 - 13) көп пәтерлі тұрғын үйдің сыртқы жағында (кондиционер, антенна және т. б.) екінші қабаттан төмен немесе оның төбесінде орналасқан; сақтандырылған үй-жайда орналасқан, бірақ Сақтанушы (Сақтандырылушы) меншік (иелену, пайдалану, билік ету), сенімгерлік басқару, жалдау, лизинг, кепіл, сақтау, комиссия, сату құқығына, сондай-ақ басқа да заңды негіздер бойынша билік етпеген.
- 4.3. А секциясы бойынша сақтандыру жағдайы болып табылмайды, егер мүліктің жоғалуы (жойылуы) немесе зақымдануы келесі салдардан болса, Сақтандырушы сақтандыру төлемін жүзеге асырмайды:
- 1) сақтандырылған мүлікті мақсатсыз пайдаланған не мүлікті сақтандыруға арналған өтініш-сауалнамада көрсетілгеннен өзге мақсаттарда пайдаланған;
 - 2) жобалық құжаттамадағы (және/немесе дизайндағы), ерекшеліктердегі, өндірістегі, сондай-ақ аумақты қала құрылысын игеру, мүлікті жобалау, салу, қайта құру, қалпына келтіру, жаңғырту, күрделі жөндеу кезіндегі басқа да нормативтік актілердегі қателер мен қателіктер;
 - 3) Сақтанушы (Сақтандырылушы) Қазақстан Республикасының заңнамасында немесе өзге де нормативтік актілерде белгіленген өрт қауіпсіздігі, құрылыс, пайдалану және жөндеу ережелерін немесе Сақтанушы (Сақтандырылушы) заңдарда көзделген жауапкершілікке тартылған басқа да ұқсас нормаларды бұзған не Сақтанушы (Сақтандырылушы) уәкілетті органдардың анықталған бұзушылықтарды және (немесе) кемшіліктерді жою туралы нұсқамаларын мерзімінде орындамаған;
 - 4) сақтандыру аумағында құрылыс, монтаждау және/немесе жөндеу жұмыстарын жүргізу;
 - 5) сақтандыру аумағында газ жабдығымен, электрмен жабдықтау жүйесімен жұмыс жүргізу немесе тиісті біліктілігі жоқ мамандар орындайтын дәнекерлеу жұмыстарын жүргізу (рұқсат беру, рұқсат беру құжаттамасы, егер ол осы жұмыстарды жүргізу үшін қажет болса);
 - 6) сақтандыру аумағында химиялық / физикалық тәжірибелерді жүргізу;
 - 7) Сақтанушының (Сақтандырылушының/Пайда алушының), олардың отбасы мүшелерінің, олардың қызметкерлерінің, Сақтанушымен (Пайда алушымен) бірлесіп, онымен бірлескен шаруашылық жүргізетін адамдардың не сақтандырылған адамның (Пайда алушының) жылжымайтын тұрғын мүлкін өзге де заңды құқықта иеленетін адамдардың (оның ішінде Сақтанушыдан (Пайда алушыдан) жылжымайтын мүлікті жалға алатын) көлік құралын басқаруына жол берілмейді.
 - 8) сақтандырылған мүліктің сипаттамалары, қасиеттері мен конструктивтік параметрлері, оның ішінде Қазақстан Республикасының сәулет және қала құрылысы басқармасымен немесе бөлімімен келісілмеген және сақтандыру оқиғасының туындауына әкеп соққан үй-жайларды қайта жаңарту/қайта жоспарлау/қайта жабдықтау нәтижесінде өзгерген;
 - 9) Сақтанушының (Сақтандырылушының) олардың өкілдері, олардың отбасы мүшелері немесе олармен бірге тұратын және бірлескен шаруашылық жүргізетін не Сақтанушыдан (Пайда алушыдан) тұрғын үй жылжымайтын мүлікті, электр аспаптарын/ газ жабдықтарын, сондай-ақ тиісті қауіпсіздік сертификатынсыз сатып алынған және осындай жабдықтарды монтаждауға уәкілеттік берілмеген ресми емес ұйымдар белгілеген жоғары қауіпті белгіленген жабдықтарды (қазандықтар, электр жабдықтары, дабыл беру және т. б.) тиісінше пайдаланбауы;
 - 10) сақтандырылған үй-жайда электр қондырғыларын орнату ережелерін бұза отырып, ашық тәсілмен салынған уақытша электр сымдарын, сондай-ақ стандартты емес (қолдан жасалған) электр жылыту аспаптарын, бұтақтарды қолдану/пайдалану, калибрленбеген балқыма қондырғыларды немесе басқа қолдан жасалған асқын жүктемеден және қысқа тұйықталудан қорғау аппараттарын пайдалану;
 - 11) Сақтанушының (Сақтандырылушының/Пайда алушының), олардың өкілдерінің, олардың отбасы мүшелерінің немесе олармен бірге тұратын және бірлескен шаруашылық жүргізетін не Сақтанушыдан (Пайда алушыдан) тұрғын жылжымайтын мүлікті жалға алатын тұлғалардың жылыту немесе сумен жабдықтау жүйесін монтаждау және пайдалану қағидаларын бұзуы;
 - 12) шатырдың ағуы;
 - 13) сақтандыру объектісінің жану фактісі құжатпен бекітілмеген жағдайда жалын, жоғары температура, түтін, бу, күл немесе күйе әсері;
 - 14) өрт туындаған жағдайлардан басқа, каминдерден, пештерден және т. б., шылымдар немесе сигарлардан, дәнекерлеу лампасынан және сол сияқты заттардан түсіп қалған жанып жатқан көмірмен, отпен немесе өрт шыққан жерден арнайы бөлінген оттың кенеттен шығып кетуінен туындаған отпен жанғанмен үйіту немесе күйдіру;
 - 15) Сақтанушының (Сақтандырылушының) осы қызмет түрлері бойынша қарызы салдарынан электр энергиясын, жылытуды, сумен жабдықтауды өшіргенде, газ беруді тоқтатқанда;
 - 16) жұмыстарды сапасыз орындау немесе материалдардың ақаулықтары (кемшіліктері);
 - 17) сақтандырылған мүліктің қирауы немесе зақымдануы, оның ішінде ғимараттардың, құрылыстардың немесе олардың бөліктерінің құлауы, егер бұған себеп ұзақ пайдалану және табиғи тозу салдарынан олардың тозуы, ішінара бұзылуы немесе зақымдануы болса немесе егер олар сақтандыру жағдайынан туындамаса;
 - 18) бірте-бірте әсер ететін себептер (яғни кездейсоқ және күтпеген сипатқа ие емес) тозумен, тот басумен,

тотығумен, зеңмен, саңырауқұлақ, ылғалды немесе құрғақ шірумен, біртіндеп нашарлаумен, латентті кемістіктермен, баяу дамып келе жатқан деформациямен немесе бұрмалаумен, жәндіктердің қалдықтарымен, паразиттердің/микробтардың кез келген түрінің іс-әрекеттерімен немесе мүліктердің пайдалы қасиеттерінің біртіндеп жоғалтумен шектелмей, қоса алғанда;

19) сақтандырылған мүліктің өздігінен жануы, ашуы, шіруі немесе басқа да табиғи қасиеттері;

20) мүліктің кеміргіштермен және/немесе жәндіктердің әртүрлі түрлерімен зақымдануы;

21) аталған мекенде климаттық және ауа райы жағдайларына тән табиғи факторлардың (жаңбыр, қар немесе өзге де жауын-шашын, температуралардың, ылғалдылықтың өзгеруі немесе дүлей гидрометеорологиялық құбылыс болып табылмайтын өзге де факторлар) сақтандырылған мүлікке әсері;

22) атмосфералық жауын-шашынның жабылмаған терезелер, есіктер, балкондар/лоджиялар және өзге де сыртқы әйнектеу арқылы өтуі, мұндай ену Сақтанушының (Сақтандырылушының) немесе онымен бірге тұратын немесе онымен бірлескен шаруашылық жүргізетін адамдардың не одан тұрғын жылжымайтын мүлікті жалға алушының кінәсінен болмаған жағдайларды қоспағанда;

23) егер осы жүйелердің болуы сақтандыруға арналған Өтініш-сауалнамада көрсетілген болса, өртке қарсы және (немесе) күзет жүйесінің ақаулары;

24) сақтандырылған үй-жайда автоматты өрт сөндіру жүйелерінің өздігінен іске қосылуы, өрт сөндіруге байланысты емес автоматты, спринклерлік өрт сөндіру жүйелерінен ағу;

25) Сақтанушының (Сақтандырылушының) тұрғын үй-жайда тез тұтанатын немесе жанғыш сұйықтықтарды, жарылғыш немесе күйдіргіш заттарды сақтау ережелерін бұзуы, егер жол берілген бұзушылықтар сақтандырылған мүліктің жоғалуына немесе зақымдануына себеп болып табылса;

26) сақтандырылған мүлік аумағында пиротехникалық құралдарды, жарылғыш заттарды, қарудың кез келген түрлерін пайдалану;

27) үшінші тұлғалардың сақтандырылған мүліктің аумағына Сақтанушының (Сақтандырылушының/Пайда алушының) немесе онымен бірге тұратын немесе онымен бірлескен шаруашылық жүргізетін не одан тұрғын жылжымайтын мүлікті жалға алатын адамдардың рұқсатымен кірген;

28) үшінші тұлғалардың сақтандырылған мүліктің аумағына заңсыз кіруіне, оған қол жеткізуі уақытша ашылған, оның ішінде сақтандыру жағдайының басталуы салдарынан.

4.4. Сақтандырушы жылжымалы (үй) мүліктің тауарлық құнын (тауарлық түрін) жоғалтқаны үшін жауапты болмайды және сақтандыру төлемдері жүзеге асырылмайды.

Сақтандыру полисінің Б секциясына қатысты ерекше ерекшеліктер.

4.5. Осы шарттарға сәйкес Б секциясы бойынша сақтандыру жағдайлары деп танылмайды, келесі нәтижеде туындаған кез келген залалға сақтандыру қорғанысы қолданылмайды.:

1) радиоактивті немесе өзге де иондаушы сәулеленің, оның ішінде альфа-, бета - немесе гамма сәулеленудің радиоактивті заттармен бөлінетін әсері;

2) асбест, асбест шаңының, диоксиннің, диэтилстиролдың, формальдегидтің немесе сипаттамалары, әсері немесе сипаты бойынша салыстырылатын басқа да заттардың әсері;

3) электромагниттік өрістің әсері;

4) еңсерілмейтін күш жайғдайларының, оның ішінде табиғи сипаттағы (дүлей зілзалалар, дүлей сипаттағы табиғи құбылыстар) іс-әрекеттер.

5) еңсерілмейтін күш жағдайлары - бұл Сақтандырушының, Сақтанушының (Сақтандырылушының) бақылауына бағынбайтын төтенше, осы жағдайлар кезінде жауап бермейтін мән-жайлар;

6) сақтандырылған мүліктің сипаттамалары, қасиеттері мен конструктивтік параметрлері, оның ішінде Қазақстан Республикасының сәулет және қала құрылысы басқармасымен немесе бөлімімен келісілмеген және сақтандыру оқиғасының туындауына әкеп соққан үй-жайларды қайта жаңарту/қайта жоспарлау/қайта жабдықтау нәтижесінде өзгерген;

7) құрылымдардың, жабдықтардың, материалдардың, оның ішінде пайдаланудың нормативтік мерзімінен тыс тозуы;

8) Сақтанушының (Сақтандырылушының), олардың өкілдерінің, олардың отбасы мүшелерінің немесе олармен бірге тұратын және бірлескен шаруашылық жүргізетін не Сақтанушыдан (Сақтандырылушыдан) тұрғын жылжымайтын мүлікті жалға алатын адамдардың жылыту немесе сумен жабдықтау жүйесін монтаждау және пайдалану қағидаларын бұзуы;

9) тұрақты, жүйелі немесе ұзақ термиялық әсер ету немесе газдардың, булардың, сәулелердің, сұйықтықтардың, ылғалдың немесе кез келген, оның ішінде - неатмосфералық емес жауын-шашынның (күйе, найза, түтін, шаң және т. б.) әсері. Алайда, егер жоғарыда көрсетілген субстанциялардың әсері кенеттен және күтпеген болып табылса, залал өтелуге жатады;

10) сақтандырушымен келісілген мерзім ішінде сақтанушының (сақтандырылушының) жалпы қабылданған нормаларға сәйкес жою қажеттілігін Сақтандырушы көрсеткен қауіптіліктің басталу дәрежесін елеулі арттыратын мән-жайларды жоймауы.

4.6. Б секциясы бойынша сақтандыруды қорғау кез келген талаптар мен талап-арыздарға қолданылмайды:

1) сақтандыру аумағынан тыс жерлерде келтірілген зиянды өтеу туралы;

2) сақтандыру шартында белгіленген өтеу көлемі мен сомасынан (Сақтандырушы жауапкершілігінің лимиттері) асатын зиянды өтеу туралы;

3) Сақтанушының (Сақтандырылушының) жөндеу не құрылыс-монтаждау жұмыстарын, тестілеуді, орнатуды, монтаждауды, сондай-ақ тұрғын/тұрғын емес үй-жайларды қайта жаңарту немесе қайта жасау, сервистік қызмет көрсету жөніндегі жұмыстарды жүргізуіне байланысты (немесе салдары болған) келтірілген зиянды өтеу туралы;

- 4) Сақтанушының (Сақтандырылушының) жалға, жалдауға, лизингке немесе кепілге алған не шарт бойынша немесе қосымша қызмет ретінде сақтауға қабылдаған заттардың зақымдануына, жойылуына немесе бүлінуіне байланысты зиянды өтеу туралы;
- 5) ар-намысты және қадір-қасиетін қорғау туралы, сол сияқты шындыққа сәйкес келмейтін және азаматтардың, ұйымдардың немесе өзге де адамдардың беделіне нұқсан келтіретін мәліметтерді таратумен келтірілген зиянды өтеу туралы өзге де осындай талаптар;
- 6) моральдық зиянды және жіберіп алған пайданы, зардап шеккен адамдардың табысын жоғалтуды өтеу туралы;
- 7) жауапкершілігі сақтандырылған адамның жақын туыстары, Сақтанушының немесе жауапкершілігі сол сақтандыру шарты бойынша сақтандырылған басқа да адамдардың іс-әрекеттерімен келтірілген зиянды олардың өтеуі туралы; жақын туыстарына ерлі-зайыптылар, балалар, ата-аналар (асырап алушыларды және асырап алынғандарды қоса алғанда), сондай-ақ ерлі-зайыптылардың ата-аналары, немерелері, аға-інілері мен апа-сіңлілері немесе Сақтанушымен (Сақтандырылушымен) ұзақ уақыт бойы тұратын және онымен бірлескен шаруашылық жүргізетін басқа да тұлғалар;
- 8) сақтанушы және жауапкершілігі сақтандырылған тұлғалар бір-біріне;
- 9) айыппұлдарды және (немесе) кез келген басқа әкімшілік жазалар мен санкцияларды төлеу туралы;
- 10) сот шығындарын өтеу бойынша;
- 11) мүліктің тауарлық құнын (тауарлық түрін) жоғалтқаны үшін;
- 12) сақтандыру жағдайы басталған кезге дейін оның сапасымен немесе жай-күйімен салыстырғанда оның сапасын немесе жай-күйін жақсарту бөлігінде мүлікті жөндеуге ақы төлеу бойынша.

5 БӨЛІМ. ТАРАПТАРДЫҢ ҚҰҚЫҚТАРЫ МЕН МІНДЕТТЕРІ

5.1. Сақтанушының құқықтары:

- 1) Сақтандырушыдан оның төлем қабілеттілігі мен қаржылық тұрақтылығы туралы ақпаратты талап ету;
- 2) сақтандыру талаптарымен танысу;
- 3) сақтандыру шарты жоғалған жағдайда оның телнұсқасын алу;
- 4) Сақтандырушының сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тарту немесе оның мөлшерін азайту туралы шешіміне Қазақстан Республикасының заңдарында белгіленген тәртіппен қарсы болу;
- 5) осы Шартта қарастырылған тәртіппен сақтандыру төлемін алу;
- 6) Сақтандырушыдан сақтандыру жағдайымен келтірілген шығындарды болдырмау немесе азайту мақсатында келтірілген шығындардың өтемін алу;
- 7) Сақтандырушы жүргізген немесе оның тапсырмасы бойынша жүргізілген келтірілген залал мен сақтандыру төлемі мөлшерінің есебімен танысу;
- 8) Сақтандырушының сақтандыру төлемін жүргізуден бас тартуына сотқа шағымдану;
- 9) сақтандыру құпиясы;
- 10) сақтандыру шартын мерзімінен бұрын тоқтату;
- 11) Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделген өзге де іс-әрекеттер жасау;

5.2. Сақтанушы міндеттері:

- 1) сақтандыру шарттарын орындау (Сақтандырылушының сақтандыру шарттарын бұзуы Сақтанушы өзі сақтандыру шарттарын бұзу ретінде бағаланады);
- 2) Сақтандырылушыны сақтандыру шартының талаптарымен таныстыру;
- 3) Сақтандырушыға сақтандыру тәуекелінің жағдайы туралы ақпарат беру;
- 4) сақтандырылатын КҚ-на қатысты басқа сақтандыру ұйымдарымен жасалған және жасалатын барлық сақтандыру шарттары туралы Сақтандырушыға жазбаша хабарлау;
- 5) сумен жабдықтау, кәріз, жылыту, газбен жабдықтау және ауа баптау жүйелерін және өртке қарсы жүйелерді тиісті техникалық пайдалануды қамтамасыз ету, оларға уақтылы техникалық қызмет көрсету және жөндеу;
- 6) ішкі су құбыры жүйесінің, арматураның, сантехникалық жабдықтардың (су бөлетін крандардың, вентильдердің, араластырғыштардың, ысырмалардың және т. б.) және оларға санитарлық - техникалық құрылғылардың (ванналардың, раковиналардың, унитаздардың, бидедердің, себегізгі кабиналарының және т. б.) жағдайын бақылау, жүйе элементтері мен техникалық құрылғылардың техникалық құрылғыларын уақтылы ауыстыруды жүргізу;
- 7) салдары сақтандыру жағдайына әкелуі мүмкін оқиға басталған кезде бұл туралы сақтандырушыға 3 (үш) жұмыс күнінен кешіктірмей дереу хабарлау;
- 8) сақтандыру жағдайынан болған залалдарды болдырмау немесе азайту жөніндегі барлық мүмкін болатын және мақсатқа сай шараларды қолдану;
- 9) Сақтандырушының өкіліне бүлінген мүлікті кедергісіз қарау, шығындарды азайту және мүлікті құтқару жөніндегі іс-шараларға қатысу, сақтандыру жағдайының себептерін және шығындардың мөлшерін тексеру мүмкіндігін қамтамасыз ету;
- 10) Сақтандырушыға сақтандыру оқиғасын (жағдайын) тексеруде қажетті көмек көрсету;
- 11) Сақтандырушының мүдделеріне қарсы бағытталған іс-әрекеттер жасамауға, сондай-ақ залалдарды реттеу жөнінде қандай да бір міндеттемелер, ұсыныстар қабылдамауға, зардап шеккен тұлғаға келтірілген залалдарды өтеу есебіне ешқандай төлем жасамауға, сондай-ақ құтқару жұмыстарын ұйымдастыру жөніндегі іс-әрекеттерді қоспағанда және залалдарды азайту мақсатында Сақтандырушының жазбаша келісімінсіз сақтандыру жағдайына қатысы бар төлемдердің сомасы мен мерзімдері бойынша міндеттемелер бермеу;
- 12) Сақтандырушыға сақтандыру жағдайына қатысы бар және сақтандыру жағдайының себептері мен мән-жайларын, салдарын, келтірілген зиянның мөлшерін анықтау үшін Сақтандырушыға қажетті барлық ақпарат пен құжаттарды беруге;

- 13) Сақтандырушының талап етуі бойынша сотқа дейінгі немесе сот тәртібімен шағымдарды реттеу үшін өкілеттіктер беруге;
- 14) сақтандыру жағдайымен келтірілген залалдардың қандай да бір өтемін (өтемақысын) алғаны туралы Сақтандырушыға дереу (кез келген жағдайда алған күннен бастап үш жұмыс күні ішінде) жазбаша хабарлауға;
- 15) Сақтандырушы сақтандыру төлемін жүзеге асырғаннан кейін ұрланған мүлік табылған (қайтарылған) кезде бес жұмыс күні ішінде Сақтандырушыға алынған сақтандыру төлемінің сомасын (егер олар жүргізілген болса, қалпына келтіру жөндеуіне арналған шығыстарды шегере отырып) қайтаруға міндетті;
- 16) сақтандыру шарты жоғалған кезде телнұсқаны алу үшін Сақтандырушыға жазбаша өтініш жасау;
- 17) сақтандыру жағдайының басталуына жауапты адамға суброгация тәртібімен талап ету құқығының Сақтандырушыға өтуін қамтамасыз етуге;
- 18) сақтандыру шарты сақтандыру шартында белгіленген мерзімде мерзімінен бұрын бұзылған жағдайда Сақтандырушыға сақтандыру шартының қолданылу кезеңі үшін сақтандыру сыйақысының бір бөлігін төлеу;
- 19) Қазақстан Республикасының заңнамасында, сақтандыру ережелерінде және осы шарттарда көзделген өзге де міндеттерді орындау;

5.3. Страховщик имеет право:

- 1) Сақтанушы (Сақтандырылушы) берген ақпарат пен құжаттарды тексеруге, сондай-ақ Сақтанушының (Сақтандырылушының) сақтандыру шартының талаптары мен шарттарын орындауын тексеру. Кез келген орынды уақытта тәуекелдің туындауына ықпал ететін жағдайлардың болуын тексеру;
- 2) сақтандыру тәуекелінің жағдайы туралы ақпарат алу;
- 3) Сақтанушыдан (Сақтандырылушыдан) сақтандыру жағдайының басталу фактісін, оның туындау мән-жайларын анықтау үшін қажетті ақпарат пен құжаттарды талап ету;
- 4) зақымданған мүлікті тексеруге қатысуға;
- 5) зақымданған мүлікті қалпына келтіру жөндеу құнының сараптамасын, есебін (калькуляциясын) жүргізу;
- 6) сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиғаның себептері мен мән-жайларын дербес анықтауға, оның ішінде қажет болған жағдайларда құзыретті органдарға сұрау салу жіберу;
- 7) сақтандыру жағдайларын тексеруге қатысуға;
- 8) егер Сақтанушы (Сақтандырылушы, Пайда алушы) сақтандыру жағдайының басталғанын, келтірілген шығындардың мөлшерін растайтын құжаттарды ұсынбаса, сондай-ақ Қазақстан Республикасының заңнамасында, сақтандыру ережесінде және осы шарттарда көзделген негіздер бойынша сақтандыру төлемінен бас тартуға құқылы;
- 9) сақтандыру жағдайының басталуына кінәлі адамға кері талап қоюға;
- 10) Сақтанушының атынан және тапсырмасы бойынша сот органдарында істерді жүргізуге;
- 11) егер сақтандыру шартын жасау кезінде сақтандыру объектісінің (сақтандыру тәуекелінің) жай-күйі туралы ақпарат жасырылғаны немесе бұрмаланғаны анықталса, сақтандыру шартының қолданылуын мерзімінен бұрын тоқтатуға;
- 12) Сақтанушы (Сақтандырылушы) өз міндеттерін орындамаған немесе тиісінше орындамаған кезде сақтандыру шартын мерзімінен бұрын бұзуға;
- 13) Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделген өзге де іс-әрекеттер жасау.

5.4. Сақтандырушы міндеттері:

- 1) Сақтанушыны сақтандыру шарттарымен таныстыру;
- 2) Сақтанушы (Сақтандырылушы, Пайда алушы) осы шарттарда көзделген құжаттарды ұсынбаған жағдайда, дереу, бірақ үш жұмыс күнінен кешіктірмей, жетіспейтін құжаттар туралы оны жазбаша хабардар ету;
- 3) сақтандыру шартында белгіленген тәртіппен және мерзімде сақтандыру төлемін жүзеге асыру;
- 4) Сақтанушы сақтандыру шартын жоғалтқан жағдайда-оның телнұсқасын ресімдеу;
- 5) Сақтанушыға сақтандыру жағдайы кезінде шығындарды болдырмау немесе азайту мақсатында келтірілген шығындарды өтеу;
- 6) Қылмыстық жолмен алынған кірістерді заңдастыруға (жылыстатуға) және терроризмді қаржыландыруға қарсы іс-қимыл туралы» Қазақстан Республикасының Заңында көзделген жағдайларда Сақтанушы сақтандыру шартын мерзімінен бұрын тоқтатқан кезде сақтандыру төлемін жүзеге асыру жөніндегі, сақтандыру сыйақысын қайтару жөніндегі операцияларды жүргізбеу және (немесе) тоқтата тұру;
- 7) сақтандыру құпиясын қамтамасыз ету;
- 8) Қазақстан Республикасының заңнамасында, Сақтандыру ережелерінде және осы Шарттарда көзделген өзге де міндеттерді орындау.

5.5. Сақтандырушының, Сақтанушының (Сақтандырылушының) заңдарда және осы Шарттарда белгіленген өзге де құқықтары мен міндеттері болады.

6 БӨЛІМ. САҚТАНДЫРУ ТӘУЕКЕЛІН ҰЛҒАЙТУДЫҢ САЛДАРЫ

6.1. Сақтандыру шартының қолданылуы кезеңінде Сақтанушы (сақтандырылушы) сақтандыру шартын жасау кезінде сақтандырушыға хабарланған мән-жайларда өзіне белгілі болған елеулі өзгерістер туралы, егер бұл өзгерістер сақтандыру тәуекелінің ұлғаюына елеулі әсер етуі мүмкін болса, дереу, туындаған сәттен бастап **24 (жиырма төрт) сағаттан** кешіктірмей сақтандырушыға жазбаша хабарлауға міндетті.

6.2. Елеулі өзгерістер деп келесілер танылады:

- 1) сақтандыру объектісі сипаттамаларының өзгеруі;
- 2) мүлікті сақтандыру аумағынан тыс жерде пайдалану;
- 3) сақтандырылған мүлікке меншік (иелену, пайдалану немесе билік ету) құқығының басқа тұлғаға ауысуы;
- 4) сақтандырылған мүлікті мүліктік жалдауға (жалға алуға), лизингке, жалға беруге, кепілге беруге және өзге де

ауыртпалық салуға беру;

5) сақтандырылған мүлікті пайдалану мақсаттарын өзгерту;

6) сақтандырылған жылжымайтын тұрғын мүлікті қайта жоспарлау/қайта жабдықтау;

7) сақтандыру жағдайының басталуына қарамастан мүлікті айтарлықтай зақымдау немесе жою;

8) қос сақтандырудың болуы.

6.3. Сақтандыру тәуекелін ұлғайтуға әкеп соғатын мән-жайлар туралы хабардар етілген Сақтандырушы сақтандыру тәуекелінің ұлғаюына мөлшерлес қосымша сақтандыру сыйақысын төлеуді талап етуге құқылы.

6.4. Егер Сақтанушы сақтандыру сыйақысын қосымша төлеуге қарсылық білдірсе, Сақтандырушы Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкес сақтандыру шартын бұзуды талап етуге құқылы. Бұл ретте Сақтандырушы осы Шарттардың 11-бөліміне сәйкес есептелетін сақтандыру сыйақысының бір бөлігіне құқылы.

6.5. Сақтанушы осы бөлімнің 6.1 және 6.2-тармақтарында көзделген міндеттерді орындамаған жағдайда, Сақтандырушы сақтандыру шартын бұзуды және оның бұзылуынан келтірілген шығындарды өтеуді талап етуге және/немесе сақтандыру жағдайы басталған кезде сақтандыру төлемінен бас тартуға, ал егер төлем жүргізілген болса, оны толық көлемде қайтаруды талап етуге құқылы.

6.6. Егер сақтандыру тәуекелінің ұлғаюына әкеп соғатын жағдайлар жойылса, Сақтандырушының сақтандыру шартын бұзуды талап етуге құқығы жоқ.

7 БӨЛІМ. САҚТАНДЫРУ ЖАҒДАЙЫ БАСТАЛҒАН КЕЗДЕГІ САҚТАНУШЫНЫҢ ІС-ӘРЕКЕТІ

7.1. Сақтандыру жағдайының белгілері бар және (немесе) салдары сақтандыру жағдайының басталуына әкеп соғуы мүмкін оқиға басталған кезде Сақтанушы (Сақтандырылушы) міндеттері:

1) қысқа мерзімде, бірақ кез келген жағдайда 3 (үш) жұмыс күнінен кешіктірмей, ол сақтандыру жағдайының басталғаны туралы білген немесе білуге тиіс болған сәттен бастап Сақтандырушыға залал келтіруге әкеп соққан болған оқиға туралы жазбаша хабарлауға;

2) оқиға туралы тиісті құзыретті органдарға хабарлауға және белгіленген тәртіппен уәкілетті мемлекеттік және өзге де құзыретті органдардың оқиғаны құжаттамалық ресімдеуін қамтамасыз етуге міндетті. Егер Сақтанушы сақтандырылған болып табылмаса, мұндай міндет Сақтандырылушыға (Пайда алушыға) жүктеледі;

3) залалды болдырмау немесе азайту және мүлікті құтқару жөнінде қалыптасқан жағдайда ақылға қонымды және қол жетімді шаралар қабылдауға міндетті. Мұндай шараларды қабылдай отырып, Сақтанушы, егер олар Сақтанушыға хабарланса, Сақтандырушының нұсқауларын ұстануға тиіс;

4) Сақтандырушының жазбаша келісімінсіз өзіне ешқандай міндеттемелер қабылдамауға, шығындарды өтеу туралы ешқандай уәде бермеуге;

5) сақтандыру жағдайының басталуы нәтижесінде зақымдалған мүлік қандай түрде болса, оны Сақтандырушы қарағанға дейін сол түрде сақтауға міндетті. Зиян мөлшерін азайту мақсатында немесе егер бұған Сақтандырушының келісімі алынған болса, сондай-ақ Сақтандырушыны сақтандыру оқиғасы туралы хабардар еткеннен кейін екі апта өткен соң ғана мүліктің жағдайын өзгертуге жол беріледі;

6) Сақтандырушыға сақтандыру төлемін жүзеге асыру үшін қажетті барлық құжаттар мен мәліметтерді ұсынуды қамтамасыз етуге;

7) зақымданған, жойылған және (немесе) жоғалған мүліктің тізбесін жасауға;

8) Сақтандырушыға сақтандыру жағдайы мен зақымданған мүлікті тексеру немесе тексеру, шығынның себептері мен мөлшерін тексеру, залалды азайту және сақтандырылған мүлікті құтқару жөніндегі іс-шараларға қатысу мүмкіндігін беруге;

9) Сақтандырушыға сақтандыру жағдайлары бойынша соттан тыс және соттық қорғауда жәрдем көрсетуге;

10) Сақтандырушыға келтірілген залалдың себептері, сипаты мен мөлшері туралы, оның ішінде құзыретті мемлекеттік органдарда алынған құжаттарды қарауға мүмкіндік беретін оған қол жетімді барлық ақпарат пен құжаттаманы беруге;

11) Сақтанушыға белгілі сақтандыру жағдайының туындау мән-жайларын көрсете отырып, Сақтандырушыға сақтандыру жағдайы туралы белгіленген нысандағы жазбаша өтініш беруге;

12) залалдар үшін жауапты тұлғаға талап ету құқығын қамтамасыз етуге.

7.2. Дерек, бірақ кез келген жағдайда оқиға болған күннен бастап үш жұмыс күнінен кешіктірмей Сақтандырушыға жазбаша хабарлау:

1) қылмыстық іс қозғау, құзыретті органдардың алдын ала тергеу жүргізуі, мүлікке тыйым салу, сақтандыру жағдайына байланысты өзге де қылмыстық іс жүргізу әрекеттерін жүргізу туралы;

2) сақтандыру жағдайына байланысты Сақтанушыға ұсынылған мүліктік сипаттағы барлық талаптар туралы. Мұндай талаптарды зардап шегушіден алған кезде ол Сақтандырушының зақымданған мүлікті қарауға және келтірілген зиянды бағалауға қатысуын қамтамасыз ету үшін шаралар қолдануға міндетті;

3) Сақтандырушы материалдарды қарағанға және ол өз шешімін шығарғанға дейін зардап шегуші адамның сотқа талап арыз беруі туралы. Бұл жағдайда Сақтанушы Сақтандырушының өтініші бойынша ол көрсеткен адамға барлық қажетті іс жүргізу өкілеттіктерімен бірге сот процесінде Сақтанушыны (Жауапкерді) ұсыну құқығына сенімхат беруге міндетті.

7.3. Сақтандырушыға сақтандыру оқиғасының (жағдайының) басталғаны туралы хабарламау, егер Сақтандырушының сақтандыру жағдайының басталғаны туралы уақтылы білгені не Сақтандырушыда бұл туралы мәліметтердің болмауы оның сақтандыру төлемін жүзеге асыру міндетіне әсер етпейтіні дәлелденбесе, оған сақтандыру төлемінен бас тарту құқығын береді.

7.4. Пайда алушының Сақтанушының немесе Сақтандырылушының жасағанына немесе жасалмағанына қарамастан, барлық мән-жайлар кезінде сақтандыру жағдайының басталғаны туралы Сақтандырушыға хабарлауға құқығы бар.

7.5. Егер Сақтанушы Сақтандырылушы болып табылмаса, Сақтандырушыны сақтандыру жағдайының басталғаны туралы хабардар ету және ықтимал шығындарды болдырмау немесе азайту үшін қалыптасқан жағдайларда ықтимал және орынды шаралар, оның ішінде сақтандырылған мүлікті құтқару және сақтау шаралары Сақтандырылушыға жүктеледі.

7.6. Жылжымалы (үй) мүлкі жойылған немесе зақымданған жағдайда Сақтанушы Сақтандырушыға зақымдалған, жойылған немесе жоғалған мүліктің тізімдемесін Сақтандырушымен келісілген мерзімде беруге міндетті. Тізімдеме сақтандыру жағдайы күнгі зақымданған мүліктің құны көрсетіліп, растайтын құжаттардың көшірмелері қоса беріледі.

7.7. Сақтандырушының өкілі болған оқиға туралы Сақтанушының жазбаша хабарламасын күтпестен, зақымданған мүлікті тексеруге кірісуге құқылы. Сақтанушының оған бұған кедергі жасауға құқығы жоқ. Жағдайда Сақтанушы не Сақтандырылушы Сақтандырушыға зақымданған мүлікті тексеруге кедергі жасаған жағдайда, Сақтандырушы Сақтанушыға (Сақтандырылушыға, Пайда алушыға) сақтандыру төлемін жүзеге асыруға бас тартуға құқылы;

7.8. Сақтандырушы немесе оның өкілдері Сақтанушыға сол үшін қажетті шаралар қабылдауды көрсете отырып, сақтандырылған мүлікті құтқаруға және сақтауға қатысуға құқылы.

7.9. Егер Сақтанушы осы Бөлімде көрсетілген міндеттерді орындамаса, Сақтандырушы оған залалды өтеуден бас тартуға құқылы.

7.10. Егер жоғалған (ұрланған) мүлік туралы құзыретті органдарға мәлімделмеген немесе уақтылы мәлімделмеген болса, онда Сақтандырушы сақтандыру төлемін осы мүлікке қатысты бөлігінде ғана жүзеге асыру жөніндегі міндеттен босатылады. Сақтанушының аталған міндеттерді орындамауы сақтандырылған мүліктің жойылу, бүліну немесе жоғалу себептерін анықтауға, залал сомасы мен жауапкершілік көлемін анықтауға ықпал етпеген жағдайда, Сақтандырушы залалды өтеу міндеттемесінен босатылмайды.

7.11. Залал мөлшерін бағалауды Сақтандырушы не тәуелсіз бағалаушы жүргізеді. Тәуелсіз бағалаушының қызметін Сақтандырушы төлейді.

8 БӨЛІМ. САҚТАНДЫРУ ЖАҒДАЙЫНЫҢ БАСТАЛҒАНЫН РАСТАЙТЫН ҚҰЖАТТАРДЫҢ ТІЗБЕСІ ЖӘНЕ ЗАЛАЛ МӨЛШЕРІ

8.1. Сақтандыру төлемін жүзеге асыру туралы мәселені қарау үшін Сақтанушы (Сақтандырылушы, Пайда алушы) Сақтандырушыға мынадай құжаттарды қоса бере отырып, сақтандыру төлеміне өтініш беруге тиіс:

- 1) сақтандыру жағдайының басталғаны туралы өтініш;
- 2) Сақтанушының, Сақтандырылушының жеке басын куәландыратын құжаттың көшірмесі;
- 3) Сақтандыру полисінің көшірмесі (не оның телнұсқасы);
- 4) мүлікті иелену (құқық белгілеуші), пайдалану және (немесе) билік ету құқығын растайтын құжаттардың көшірмелері (сатып алу-сату, жалдау және т. б. шарты);
- 5) жылжымайтын мүлікке техникалық паспорт;
- 6) зақымдану дәрежесі көрсетілген жоғалған (зақымданған) мүліктің тізімдемесі;
- 7) құзыретті органдар құжаттарының түпнұсқалары және (немесе) тиісті түрде куәландырылған көшірмелері, сақтандыру оқиғасының (жағдайының) басталу фактісін, оның басталу себептерін және ол келтірген залалдардың мөлшерін растайтын тәуелсіз сараптама (бағалау) ұйымдарының қорытындылары, оның ішінде: ПИК жасаған зақымданған мүлікті тексеру актісі; өзге уәкілетті органдардың актілері; өрт кезінде-өртке қарсы қызметтің қорытындысы; жарылыс немесе су басу кезінде – тиісті мемлекеттік қызмет органының, ТЖМ және т. б. қорытындысы;
- 8) залалдың туындауына әкеп соққан жағдайларды тергеуге ПМ, Прокуратура органдары және басқа да құқық қорғау органдары қатысқан барлық жағдайларда-қылмыстық істі тоқтату (тоқтата тұру) туралы қаулының көшірмесі немесе сот үкімінің көшірмесін берген органның мөрімен расталған көшірмесі;
- 9) жоғалған (зақымданған) мүліктің құнын, сондай-ақ оған келтірілген залалдың мөлшерін растайтын құжаттар;
- 10) зақымданған мүлікті қалпына келтіруге арналған шығындардың мөлшерін айқындайтын құжаттар: тауар жүкқұжаттары мен чектер, жұмыстарды тапсыру-қабылдау актілері, калькуляциялар, жөндеу-қалпына келтіру жұмыстарының сметалары, мүлікті жөндеу үшін төленген шоттардың түпнұсқалары немесе тиісті түрде расталған көшірмелері;
- 11) жеке тұлғаның пайда алушының жеке басын куәландыратын құжаттың көшірмесі, егер ол сақтандыру шарты бойынша Сақтанушы болып табылмаса, онда ол жеке тұлғаның жеке басын куәландыратын құжаттың көшірмесі;
- 12) сақтандыру жағдайын реттеу жөніндегі істерді жүргізу және сақтандыру төлемін алу құқығына сенімхаттар (қажет болған жағдайда).

8.2. Б секциясы бойынша сақтандыру төлемін жүзеге асыру туралы мәселені қарау үшін қосымша қоса берілуі тиіс:

1) үшінші тұлғалардың (олардың құқықтық мирасқорларының) оларға зиян (залал) келтіру фактісін растайтын құжаттарды қоса бере отырып, жазбаша талап қоюы.

8.3. Орын алған сақтандыру жағдайы туралы неғұрлым толық ақпарат алу мақсатында Сақтандырушы құзыретті органдардан (ішкі істер, өрт қадағалау органдарынан, апаттық-техникалық қызметтерден, газ желісінің апаттық қызметтерінен), сақтандыру оқиғасының (жағдайдың) басталу жағдайлары туралы ақпараты бар кәсіпорындардан, мекемелер мен ұйымдардан мәліметтер сұратуға, сондай-ақ оның туындау себептері мен мән-жайларын дербес анықтауға құқылы.

8.4. Сақтандырушы Сақтанушыдан (Сақтандырылушыдан, Пайда алушыдан) осы Бөлімде санамаланған құжаттардан басқа, өзге де құжаттарды, егер нақты мән-жайларды ескере отырып, Сақтандырушыда сұратылған құжаттардың болмауы ол үшін сақтандыру жағдайының фактісі мен себептерін анықтау және залал мөлшерін айқындау мүмкін болмаса (немесе өте қиын болса) талап етуге құқылы.

9 БӨЛІМ. САҚТАНДЫРУ ТӨЛЕМДЕРІН ЖҮЗЕГЕ АСЫРУ ТӘРТІБІ МЕН ШАРТТАРЫ

9.1. Сақтандыру төлемі Сақтанушының (Сақтандырылушының, Пайда алушының) сақтандыру төлеміне жазбаша Өтініші, Сақтандыру жағдайы туралы акті және осы Шарттардың 8-бөлімінде көзделген құжаттар негізінде Қазақстан Республикасының ұлттық валютасында теңгемен жүзеге асырылады.

9.2. Мүлікті сақтандыру кезіндегі сақтандыру төлемі нақты залал мөлшерінде, бірақ франшизаны ескере отырып, Сақтандырушының белгіленген жауапкершілік лимитінен аспайтын мөлшерде жүзеге асырылады.

9.3. Залал мөлшерін айқындау кезінде Сақтандырушы не Сақтандырушының бастамасы бойынша тартылған тәуелсіз бағалаушы жойылған немесе зақымданған мүліктің (ішкі әрлеу элементі, инженерлік жабдықтар, пәтер конструктиві, жылжымалы (үй) мүлік) нақты құнын да айқындайды.

9.4. Нақты құн деп түсініледі:

1) пәтердің ішкі әрлеу элементтері мен инженерлік жабдықтары үшін - сақтандыру жағдайы басталған күні орын алған амортизацияны ескере отырып, осы орында әрлеу элементін және инженерлік жабдықтарды қалпына келтіруге арналған шығындар;

2) конструктивтік пәтер үшін - толық жойылған жағдайда, сақтандыру жағдайы басталған күнге ұқсас ауданда әрленбеген және инженерлік жабдықтарсыз ұқсас пәтердің нарықтық құны;

3) жылжымалы (үй) мүлік үшін - сақтандыру жағдайы басталған күні орын алған амортизацияны шегере отырып, растаушы құжаттарға сәйкес сатып алу күні осы жердегі ұқсас жаңа мүліктің құны. Бұл ретте осы өңірде сақтандыру жағдайы басталған күні қалыптасқан орташа нарықтық бағалар пайдаланылады.

9.5. Пәтердің әрленуі немесе инженерлік жабдығы жойылған (жойылған) немесе зақымданған жағдайда әрленудің және/немесе инженерлік жабдықтардың әрбір зақымданған элементі бойынша залал сомасы былайша айқындалады:

1) Сақтандырушының бастамасы бойынша тартылған Сақтандырушы не тәуелсіз бағалаушы элементтің зақымдану пайызын айқындайды. Бұл ретте, егер зақымдану зиянды жою үшін элементті толық ауыстыру қажет болса, элемент 100% зақымданған деп есептеледі;

2) осы Бөлімнің 9.7-тармағында келтірілген кесте бойынша осы элементке келетін сақтандыру сомасының үлесі анықталады;

3) осы элементке келетін сақтандыру сомасының үлесінен жоғарыда көрсетілген зақымдану пайызы қандай соманы құрайтыны есептеледі.

9.6. Жылжымалы мүлік жойылған (жойылған) немесе зақымданған жағдайда үй мүлкінің әрбір бірлігі бойынша залал сомасы осы Бөлімнің 9.4-тармағының 3) тармақшасына сәйкес айқындалады, бірақ жылжымалы (үй) мүлікке қатысты белгіленген жауапкершілік лимитінің 10% - нан аспайтын болады. Бірнеше функционалдық біріктірілген элементтерден (жиһаз, ас үй, жатын гарнитуралары, перифериялық құрылғылары бар компьютер және т.б.) тұратын мүлік мүліктің бірлігі болып саналады.

9.7. Пәтердің ішкі әрлеу элементтері мен инженерлік жабдықтарына қатысты мынадай үлестер белгіленген:

Пәтердің ішкі әрлеу элементі		Сақтандыру сомасының үлесі (тұрғын жылжымайтын мүлікке қатысты белгіленген жауапкершілік лимитінен %)
Ішкі әрлеу	Едендер (стационарлық орнатылған сатыларды ірлеуді қоса алғанда) - материалдарды сатып алуға арналған шығындар, жөндеу жүргізу жөніндегі жұмыстарға ақы төлеуге арналған шығындар.	30%
	Терезелер (қорғаныш құрылымдарын қоса алғанда) - материалдарды сатып алуға арналған шығындар, жөндеу жүргізу жөніндегі жұмыстарға ақы төлеуге арналған шығындар.	10%
	Есіктер - материалдарды сатып алуға арналған шығындар, жөндеу жүргізу бойынша жұмыстарға ақы төлеуге арналған шығындар.	10%
	Төбе - материалдарды сатып алуға арналған шығындар, жөндеу жұмыстарын жүргізу жөніндегі жұмыстарға ақы төлеуге арналған шығындар.	12%
	Қабырғалар - материалдарды сатып алу шығындары, жөндеу жүргізу бойынша жұмыстарды төлеу шығындары.	15%
	Есепке алынбаған өзге де материалдар (шегелер қылқалам шегелері бұрама шегелері); Жөндеу орнына материалдарды жеткізу бойынша шығындар.	3%
Инженерлік жабдықтар	Инженерлік жабдық - жабдықтарды сатып алу шығындары, жұмысқа ақы төлеу шығындары.	20%

9.8. Пәтерді тазалауға қосымша шығындар және (немесе) аумақты тазарту бойынша шығындар туындаған жағдайда залал сомасы Сақтанушының негізделген шығындарынан аспайтын мөлшерде, бірақ Сақтандырушының жауапкершілігінің белгіленген лимитінен аспайтын мөлшерде айқындалады.

«Пәтерді жинауға арналған шығындар» деп Сақтанушының тұрғын үй жылжымайтын мүлік аумағын тұрақты

тұруға жарамды күйге келтіру үшін сақтандыру жағдайынан кейін жүзеге асырылуы тиіс, белгіленген санитарлық-эпидемиологиялық, техникалық және басқа да міндетті талаптарға жауап беретін шығындары түсініледі.

«Аумақты тазарту бойынша шығындар» деп жылжымайтын тұрғын үй аумағын қалпына келтіру жұмыстарын жүргізу үшін жарамды күйге келтіру үшін сақтандыру жағдайынан кейін жүзеге асырылуы тиіс Сақтанушының осындай шығындары түсініледі.

9.9. Уақытша тұруға қосымша шығындар туындаған жағдайда залал сомасы сақтандыру жағдайы басталғаннан кейінгі кезеңге ұқсас пәтерді жалға алуға жұмсалған шығындар мөлшерінде, бірақ Сақтандырушының белгіленген жауапкершілік лимиті шегінде күнтізбелік он күннен аспайтын мөлшерде айқындалады.

9.10. Құлыптар мен кілттерді ауыстыруға қосымша шығындар туындаған жағдайда залал сомасы ұрлық нәтижесінде болған сақтандыру жағдайы басталғаннан кейін кіру есігінің құлпын ауыстыруға жұмсалған шығындар мөлшерінде анықталады, олар:

а) ескі құлыпты бөлшектеу;

б) құлып;

в) құлып ұяшығын дайындау;

г) есік қорабының бұрышына және есіктің қарама-қарсы жармасына бекіту планкасын кесу немесе ауыстыру;

Мұндай шығындар Сақтандырушының белгіленген жауапкершілік лимиті шегінде өтелуге жатады.

9.11. Қосымша шығыстардың туындауына қатысты жауапкершіліктің мынадай лимиттері белгіленген:

Қосымша шығындардың санаты	Сақтандырушы жауапкершілігінің лимиті (теңге)
Пәтерді жинау шығындары	10 000
Аумақты тазалау бойынша шығындар	15 000
Уақытша тұруға арналған шығындар	50 000
Құлыптар мен кілттерді ауыстыруға арналған шығындар	15 000

9.12. Жылжымайтын тұрғын мүлікті пайдалану кезінде үшінші тұлғалардың (көршілердің) мүлкіне зиян келтірілген жағдайда сақтандыру өтемінің сомасы осы Бөлімнің 9.3.-9.7. тармақтарына сәйкес нақты залал мөлшерінде айқындалады, бірақ франшиза ескеріле отырып, Сақтандырушының белгіленген жауапкершілік лимитінен артық емес.

9.13. Сақтанушының (Сақтандырылушының) шығындарды болдырмау немесе азайту мақсатында шеккен шығындарын, егер мұндай шығындар қажет болса немесе Сақтандырушының нұсқауларын орындау үшін жүргізілген болса, тіпті мұндай шаралар сәтсіз болса да, Сақтандырушы өтеуге тиіс. Мұндай шығындар нақты мөлшерде өтеледі, алайда сақтандыру төлемінің және шығындар өтемақысының жалпы сомасы сақтандыру шартында көзделген сақтандыру сомасынан аспауы қажет. Егер шығындар Сақтандырушының нұсқауларын орындау нәтижесінде туындаса, олар сақтандыру сомасына қатыссыз толық мөлшерде өтеледі.

9.14. Тараптар арасында залалдың себептері мен мөлшері туралы даулар туындаған жағдайда әрбір тарап қосымша сараптама жүргізуді талап етуге құқылы. Тәуелсіз сарапшының көрсетілетін қызметтеріне ақы төлеу Сақтандырушының есебінен жүргізіледі.

9.15. Сақтандырушы сақтандыру төлемін жүзеге асыру туралы немесе одан бас тарту туралы шешімді шарттардың 8-бөлімінде белгіленген барлық құжаттарды алған күннен бастап үш жұмыс күні ішінде қабылдайды.

9.16. Сақтандыру төлемін Сақтандырушы сақтандыру төлемін жүзеге асыру туралы шешім қабылданғаннан кейін екі жұмыс күні ішінде жүзеге асырады.

9.17. Сақтандыру төлемін алушы Пайда алушы болып табылады. Сақтандыру төлемі Пайда алушының банктік шотына аудару арқылы жүзеге асырылады. Сақтандырушының банк шотынан ақша есептен шығарылған күн сақтандыру төлемін жүзеге асыру күні болып есептеледі.

9.18. Пайда алушы Сақтандырушыдан хабарлама алған күннен бастап жеті жұмыс күні ішінде, егер Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасында белгіленген талап қою мерзімі ішінде заң бойынша сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тарту үшін негіз болып табылған жағдай табылса, Сақтандырушыға жүргізілген сақтандыру төлемінің барлық сомасын қайтаруға міндетті.

9.19. Сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тарту үшін негіздер болған кезде Сақтандырушы үш жұмыс күні ішінде өтініш берушіге бас тарту себептерін дәлелді негіздей отырып, жазбаша нысанда тиісті шешімді жібереді.

9.20. Сақтандырушының сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тартуына келесілер негіз бола алады:

1) шартта белгіленген тәртіппен және мерзімде сақтандыру оқиғасының (жағдайының) басталғаны туралы хабарламау;

2) Сақтанушының (Сақтандырылушының) Сақтандырушыға сақтандыру шартын жасасу кезінде көрінеу жалған мәліметтер хабарлауы;

3) Сақтанушының сақтандыру жағдайынан болған залалды азайту жөніндегі шараларды қасақана қолданбауы;

4) Сақтанушының Сақтандырушыға сақтандыру жағдайының басталу жағдайларын тергеуге кедергі келтіруі;

5) Қазақстан Республикасының заң актілерінде көзделген басқа да жағдайлар.

9.21. Сақтанушының осы Шарттарды, сондай-ақ Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасының талаптарын сақтамауы сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тартуға әкеп соғады.

9.22. Сақтандырушының Сақтанушы алдындағы сақтандыру жауапкершілігінен оның заңсыз іс-әрекеттерінің себептері бойынша босату Сақтандырушының Пайда алушыға сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бір уақытта босатады.

9.23. Сақтандырушының сақтандыру төлемін жүргізуден бас тартуына Сақтанушы сот тәртібімен шағым жасауы мүмкін.

10 БӨЛІМ. СУБРОГАЦИЯ

10.1. Сақтандыру төлемін жүзеге асырған Сақтандырушыға Сақтанушының сақтандыру нәтижесінде Сақтандырушы өтеген залалдар үшін жауапты адамға кері талап ету құқығы ол төлеген сома шегінде ауысады.

10.2. Сақтанушы сақтандыру төлемін алған кезде Сақтандырушыға өзінде бар барлық құжаттар мен дәлелдемелерді беруге және оған өзіне ауысқан Сақтандырушының талап ету құқығын жүзеге асыруы үшін қажетті барлық мәліметтерді хабарлауға міндетті.

10.3. Егер Сақтанушы Сақтандырушы өтеген залалдар үшін жауапты адамға талап қою құқығынан бас тартса немесе бұл құқықты Сақтанушының кінәсінен жүзеге асыру мүмкін болмаса, Сақтандырушы сақтандыру төлемін толық немесе тиісті бөлігінде жүзеге асырудан босатылады және артық төленген соманы қайтаруды талап етуге құқылы.

11 БӨЛІМ. САҚТАНДЫРУ ШАРТЫНЫҢ ҚОЛДАНЫЛУЫН ТОҚТАТУ ШАРТТАРЫ

11.1. Шарт токтатылған болып есептеледі:

- 1) оның қолданылу мерзімі өткен;
- 2) қолданылу мерзімінен бұрын токтатылған;
- 3) Сақтандырушының сақтандыру шарты бойынша сақтандыру сомасы мөлшерінде міндеттемелерін орындауы;
- 4) осы Шарттарда көзделген өзге де жағдайларда.

11.2. Сақтандыру шарты мерзімінен бұрын токтатылуы мүмкін:

- 1) тараптардың келісімі бойынша;
- 2) тараптардың бірінің бастамасы бойынша.

11.3. Міндеттемелерді токтатудың жалпы негіздерінен басқа, сақтандыру шарты мынадай жағдайларда мерзімінен бұрын токтатылады:

- 1) сақтандыру объектісі болуын тоқтатқан кезде;
- 2) Сақтанушы болып табылмайтын Сақтандырылған адам қайтыс болған жағдайда ауыстырылмаған болса;
- 3) егер Сақтандырушы Сақтанушыны ауыстыруға қарсылық білдірсе, ал шартта немесе Қазақстан Республикасының заңнамалық актілерінде өзгеше белгіленбесе, Сақтанушы мүлдіктік сақтандыру объектісін иеліктен шығарған;
- 4) сақтандыру жағдайының басталу мүмкіндігі жойылған және сақтандыру тәуекелінің болуы сақтандыру жағдайынан өзгеше мән-жайлар бойынша тоқтатылған кезде;
- 5) «Сақтандыру қызметі туралы» Қазақстан Республикасының Заңында көзделген жағдайларды қоспағанда, соттың сақтандырушыны мәжбүрлеп тарату туралы шешімі заңды күшіне енген;
- 6) Қазақстан Республикасының заңнамалық актілерінде көзделген тәртіппен сақтандырушы ресімдеген сақтандыру полисіне енгізілген талаптар мен мәліметтер өзгерген;
- 7) «Сақтандыру қызметі туралы» Қазақстан Республикасының Заңында көзделген жағдайларда.

11.4. Көрсетілген жағдайларда сақтандыру шарты оны тоқтатуға негіз ретінде көзделген мән-жайлар туындаған сәттен бастап тоқтатылған болып есептеледі, бұл туралы мүдделі тарап басқа тарапты дереу хабардар етуге тиіс.

11.5. 11.2.-тармақтың 1) тармақшасында және 11.3.-тармағында көзделген себептер бойынша сақтандыру Шарты мерзімінен бұрын тоқтатылған кезде Сақтандырушы сақтандыру шарты бойынша сақтандыру сыйақысының 25% - ын әкімшілік шығындарға, сондай-ақ сақтандыру сыйақысының сақтандыру шартының қолданылу мерзіміне барабар бір бөлігіне ұстап қалуға құқылы.

11.6. Егер бұзуға жататын сақтандыру шарты бойынша сақтандыру төлемдері жүзеге асырылса, сақтандыру сыйақысы (немесе оның бір бөлігі) қайтарылуға жатпайды.

11.7. Сақтанушы сақтандыру шартынан кез келген уақытта бас тартуға құқылы.

11.8. Сақтанушы сақтандыру Шартынан бас тартқан жағдайда, егер бұл 11.3.-тармақшада көрсетілген мән-жайлармен байланысты болмаса, сақтандыру сыйақысы не сақтандыру жарналары қайтаруға жатпайды.

11.9. В Шартты мерзімінен бұрын тоқтату Сақтандырушының кінәсінен, оның шарттарды орындамауынан туындаған жағдайларда, соңғысы Сақтанушыға ол төлеген сақтандыру сыйақысын не сақтандыру жарналарын толық қайтаруға міндетті.

11.10. Сақтандырушы қайтаруға жататын сақтандыру сыйақысының бір бөлігі сақтандыру шарты мерзімінен бұрын тоқтатылған күннен бастап бес банктік күн ішінде біржолғы төлеммен төленеді.

12 БӨЛІМ. ЖАЛПЫ ШАРТТАР

12.1. Осы Шарттарға сәйкес сақтандыру шарты Сақтанушы мен Сақтандырушы арасында ақпарат алмасу, Сақтанушыны Шарттарға қосу және Сақтандырушының Сақтанушыға Сақтандыру полисін электрондық нысанда ресімдеуі жолымен жасалады.

12.2. Сақтандырушы ұсынған Шарттарда сақтандыру шартын жасасуға Сақтанушының келісімі сақтандыру сыйақысының жалпы сомасын төлеу болып есептеледі. Бұл ұсыныс Сақтанушының сақтандыру шартын жасасуға өтінім берген күні ішінде жарамды. Шарт сақтандыру сыйақысы төленген күннен кейінгі күннен бастап күшіне енеді. Сақтандыру сыйақысын төлеу күні болып Сақтандырушының есеп айырысу шотына қолма-қол ақшасыз қолданылатын нысандар шеңберінде ақша қаражатының түскен күні есептеледі.

12.3. Сақтандыру шарты он екі ай мерзімге жасалады.

12.4. Сақтандыруды қорғаудың қолданылу мерзімі сақтандыру шарты жасалған күннен кейін күнтізбелік сегіз күн өткен соң басталады және сақтандыру сомасы мөлшерінде және сақтандыру шартында белгіленген жағдайларда сақтандыру төлемдерін жүзеге асыру кезінде өзінің қолданылуын тоқтатады.

12.5. Шарттарға сәйкес А секциясы - міндетті болып табылады, Б секциясы мен В секциясы - қосымша болып табылады. Сақтандыру шарты бойынша сақтандыру жүзеге асырылатын секциялардың тізбесі Сақтанушының таңдауы бойынша белгіленеді және Сақтандыру полисінде көрсетіледі.

12.6. Сақтандыру полисі бойынша сақтандыру сыйақысын төлеумен Сақтанушы сақтандыру шарты жасалғанға дейін «Сентрас Иншуранс «СК» АҚ мүлкін ерікті сақтандыру шарттары мен ережелерін, «Сентрас Иншуранс «СК» АҚ азаматтық-құқықтық жауапкершілігін ерікті сақтандыру ережелерін, «Сентрас Иншуранс «СК» АҚ өзге де қаржы шығындарынан ерікті сақтандыру ережелерін танысқанын және алғанын растайды, сондай-ақ Сақтандырушының бір жақты тәртіпте әзірлеген талаптарымен өз келісімін растайды және оларға қосылады.

12.7. Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасында көзделген жағдайларды қоспағанда, Тараптар сақтандыру шартын жасасу нәтижесінде алынған құпия ақпаратты екінші Тараптың жазбаша келісімінсіз жария етуге құқығы жоқ.

